

ВІДГУК

на дисертацію О.Г. Тараненко «Діяльність професора Л.О. Шепотько з наукового забезпечення економічного та соціального розвитку аграрного сектору України (60-ті роки ХХ ст. – початок ХХІ ст.)», яка подана до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 07.00.07 – історія науки і техніки.

Актуальність теми. Професор Л.О. Шепотько є однією з видатних постатей вітчизняної аграрної науки, працями якої помітно стимульовано розвиток окремих її напрямів. Підтвердженням цього є наукові праці з методології статистики сільського господарства і статистики капітальних вкладень в аграрну сферу; дослідження фундаментальних проблем інтенсифікації сільського господарства, ефективності сільськогосподарського виробництва, відносин власності, соціально-економічного розвитку села.

Оцінюючи в цілому значення дисертації О.Г. Тараненко, варто підкреслити: вона одна із перших істориків-дослідників, узагальнивши наукову творчість Л.О. Шепотько, підтвердила значущість її наукового внеску в розвиток аграрного сектору України.

Дисертаційним дослідженням здобувач збагачує історіографію аграрно-економічної науки. Поряд з цим вона надає поштовх дослідникам, спрямовує їх увагу на можливість поглибленого вивчення перетворень широкого спектру напрямів цієї науки на тлі світового розвитку.

Ступінь обґрунтованості та достовірність наукових положень. О.Г. Тараненко узагальнила інформацію з різних джерел, наслідком чого отримано висновки, які винесені на захист. Джерельна база дослідження представлена архівними документами ряду науково-дослідних установ: Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського; Інституту економіки АН УРСР (НАН України); Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН України та ін. Більшість з них до наукового обігу введено вперше. Джерельну базу праці здобувач збагатила відомостями, витягнутими з монографій, інших наукових і публіцистичних видань. Таким підходом дисертацією О.Г. Тараненко надала широкі знання для дослідників і спеціалістів, читачів, які цікавляться історією сільського господарства і науки, проявляють інтерес до спадщини професора Л.О. Шепотько.

Грунтовним аналізом наукової літератури і узагальненням джерельних даних, спираючись на методологічні принципи, О.Г. Тараненко вивчила об'єкт і предмет дослідження, досягла достовірних результатів, дійшла висновків, які представляють цінність для науки практики.

Аналізуючи зміст дисертації, відзначимо оригінальність обраної структури дослідження. Широкий масив наукового фактажу і вміле використання методологічних принципів надало можливість висвітлити умови, в яких формувався науковий світогляд Л.О. Шепотько, розгорталась її

діяльність в напрямках інтенсифікації сільськогосподарського виробництва, соціального розвитку його аграрного сектору, втілення в життя форм власності на землю. Здобувач досягла мети і реалізації висунутого завдання, показала конкретний внесок Л.О. Шепотько в напрямках: методології статистики сільського господарства і статистики капітальних вкладень в розвиток сільськогосподарського виробництва, вирішення його окремих проблем, відносин власності в аграрній сфері. Дослідженням О.Г. Тараненко підтверджено актуалізацію започаткованого Л.О. Шепотько наукового напрямку соціального-економічного розвитку села, який є одним з основних завдань агропромислового комплексу, потужним фактором інтенсифікації сільськогосподарського виробництва, спрямованої на задоволення потреб промисловості і населення, соціальної сфери села.

Новизна наукових положень. Отримані наукові результати є новими. Їх повнота викладена у працях, опублікованих дисертантом у фахових виданнях. Новизна притаманна таким аспектам.

Перший. Дослідженням, яким є дисертація О.Г. Тараненко, підтверджено значущість наукового доробку професора Л.О. Шепотько у забезпеченні економічного і соціального розвитку аграрного сектору України.

Другий. Уведення до наукового обігу маловідомих архівних документів і матеріалів. Їх обробка надала можливість дійти висновку про пріоритет робіт професора Л.О. Шепотько в окремих напрямках досліджень, їх результативність в галузі аграрного сектору України.

Третій. Дисертація має достатню апробацію у публікаціях, автором яких є здобувач наукового ступеня. Їх аналіз дає підстави стверджувати про наявність новизни окремих положень дисертаційного дослідження.

Значущість висновків дисертації для науки і практики та можливі шляхи їх використання. Отримані О.Г. Тараненко результати відкривають шлях до поглибленого вивчення спадщини учених України в різних напрямках сфери сільського господарства. Матеріали наукової праці можуть стати в нагоді для навчання фахівців у національній системі вищої і професійної школи сільськогосподарського профілю. Зокрема з таких навчальних дисциплін, як «Історія України», «Історія науки і техніки», «Сільське господарство», «Історія сільськогосподарської науки». Окремими відомостями з дисертації можна збагатити історію наукових установ галузі сільського господарства. Проекти нормативно-правових документів, розроблених з участю Л.О. Шепотько щодо соціальних аспектів у цій галузі, можуть стати в нагоді відповідним структурам державного і регіонального управління.

Разом з тим варто висловити ряд зауважень.

Перше. Викликає сумнів щодо виділення у структурі дослідження питання періодизації життєвого та творчого шляху Л.О. Шепотько (с.58-70).

Друге. У тексті дисертації було б доцільним показати на який досвід (змістовність чи назва джерела) зарубіжних країн спиралась Л.О. Шепотько при написанні своїх праць (с.11).

Третє. Використання О.Г. Тараненко ретроспективного і порівняльно-історичного методів у вивченні питань інтенсифікації сільськогосподарського виробництва і соціального розвитку села мало б посилити історичний аспект її наукової праці.

Описовість подій і явищ у тексті дисертації переважає над аналітичним підходом до їх висвітлення.

Четверте. Дисертація містить певну кількість текстового матеріалу, який не позначений посиланнями на його походження (джерело). Було б доцільним виділити окремою групою і дати загальну характеристику матеріалам державних органів, на які посиляється здобувач (пп.113,114,121,122, 125, 127,128,138-132 та ін.). Це посилити б теоретичний рівень дисертаційного дослідження.

П'яте. В окремих місцях наукової праці і автореферату допущені стилістичні погрішності у викладці матеріалу.

Висловлені зауваження є рекомендаційними. Вони не впливають на загальний теоретичний рівень дисертації. Основні положення наукової праці О.Г. Тараненко відображено в публікаціях і авторефераті автора. Останній за своїм змістом є ідентичним до основних положень дослідження.

Висновок. За теоретичним рівнем, обґрунтованістю положень і висновків, новизною, практичним значенням дисертація «Діяльність професора Л.О. Шепотько з наукового забезпечення економічного та соціального розвитку аграрного сектору України (60-ті роки ХХ ст. – початок ХХІ ст.)» відповідає вимогам стосовно кандидатських дисертацій, викладеним у пунктах 9,11 і 12 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567. Її автор – Оксана Григорівна Тараненко заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 07.00.07 – історія науки і техніки.

Офіційний опонент:

доктор історичних наук, професор,
старший науковий співробітник
Центру пам'ятокознавства НАН України
Українського товариства охорони
пам'яток історії та культури

Л.М. Бесов

Підпис Бесова Л. М. засвідчую
В.о. завкадрами

В. М. Гоменюк